

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET
Komisija za državno ureditev

Številka: 210-01/16-4/ EPA 1567-VII
Ljubljana, 26. 1. 2017

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol-A) – druga obravnava

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju: komisija) je na 83. seji 27. 1. 2017 obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije (v nadaljevanju: predlog zakona) – druga obravnava, EPA 1567–VII, ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada RS (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija predlog zakona **podpira**.

* * *

Predlagatelj je predstavil predlog zakona. Zakon o pooblastilih in nalogah policije (v nadaljevanju: predlog zakona) je temeljni predpis, ki ureja policijska pooblastila in naloge. Določena področja delovanja policije so se v preteklih letih toliko spremenila, da je zakon potreben dopolnitve, eden od povodov pa je bil tudi potreba po uveljavitvi odločbe Ustavnega sodišča, ki govori o hrambi podatkov o DNK. Predlagatelji so poudarili, da je priprava novele potekala dolgo in da je usklajevanje potekalo znotraj vlade in med ministrstvi, prav tako pa tudi z Uradom varuhinje človekovih pravic in z Informacijsko pooblaščenko, nevladnimi organizacijami in s fakultetami, pri pripravi so bile upoštevane tudi smernice in akti EU. Glede usklajenosti z ministrstvi je predlagatelj opozoril, da ima glede uporabe električnega paralizatorja Ministrstvo za pravosodje zadržek.

Za potrebe predloga zakona je bilo za nekatera občutljiva vprašanja (uporaba dronov, električni paralizatorji, sistem ANPR, zbiranje podatkov o letalskih potnikih...) pripravljeno dodatno gradivo (5 prilog), gre za presojo vplivov različnih ukrepov (tehnična sredstva) na varstvo človekovih pravic, posege v zasebnosti in varovanje osebnih podatkov. Predlog zakona bo natančneje opredelil posamezne ukrepe, posamezna tehnična sredstva pa bodo policiji omogočala bolj učinkovito izvajanje nalog in uporabo sodobne opreme v skladu s tehnološkimi rešitvami in tudi z razvojem kriminalnih združb. Posamezna ključna vprašanja, ki so urejena v predlogu zakona so: način izdelave prirejene identitete in njena dejanska uporaba (operativni pogoji); povečan nabor ukrepov pri iskanju pogošanih oseb; uporaba prekritih in namenskih kontrol; dopolnjena določba glede prepovedi približevanja; ukrepi za zmanjšanje nasilja na športnih prireditvah; uporaba novega prisilnega sredstva - električni paralizator. Pri električnem paralizatorju gre za prisilno sredstvo, ki bo umeščeno med uporabo palice in plinskega razpršilca na eni strani in strelnim orožjem na drugi. Pri uporabi električnega paralizatorja bo šlo za najbolj nadzorovano prisilno sredstvo, natančno bo

definirana uporaba in gre za popolno sledljivost (čas trajanja uporabe, moči uporabe, točka od koder se ga bo uporabilo), česar pri strelnem orožju ni. Predlog zakona na novo ureja tudi zbiranje podatkov o letalskih potnikih in izvajanje ANPR sistema – avtomatsko prepoznavanje registrskih tablic, pri čemer gre za tehnično sredstvo, ki bo prometni policiji predvsem na avtocestah omogočalo bolj učinkovit nadzor prometa. Predlagatelj je pri tem poudaril, da ne gre za novo pooblastilo, že sedaj policist lahko preko sistema e-policist pregleda in preveri registrsko tablico in preveri ostale podatke.

* * *

Komisija je podprla predlog zakona in pohvalila široko zastavljeno razpravo in usklajevanje predlagateljev z različnimi deležniki - ministrstvi, nevladnimi organizacijami, Informacijsko pooblaščenko (IP), Uradom varuhinje za človekove pravice, pravno stroko in drugimi pri pripravi predloga zakona.

Komisija je pri tem opozorila na nekaj dilem in želela preveriti posamezne rešitve. Tako je bil izpostavljen 1. člen, kjer je govora o opredelitvi napada na policista, pri čemer napadalec nima namena preprečiti izvedbe policijske naloge ali poškodovati ali vzeti življenja policistu in ali je takšno dejanje sploh mogoče šteti za nezakonito. Prav tako so člani komisije izpostavili nejasnost obrazložitve k 24. členu, v katerem gre za omejevanje svobode gibanja osebam kljub temu, da niso storile nobene kršitve do trenutka uporabe ukrepa in se postavlja vprašljivost sprožilnega momenta za izvajanje policijskega ukrepa in morebitne subjektivne ocene posameznega policista za začetek izvajanja ukrepa. Predlagatelj je članom komisije zatrdil, da so pretehtali omenjene rešitve in bodo še dodatno opredelili kdaj gre za nezakonita ravnanja osebe, čeprav ta nima namena policistu preprečiti izvedbe policijske naloge ali ga poškodovati ali mu vzeti življenje, lahko pa ogrozi osebno varnost policista s tem, ko ga napade (s prijemanjem, grabljenjem, za roke, oblačila in podobno). Gre za nezakonito neposredno aktivnost osebe zoper policista, saj ima takšno ravnanje vse elemente prekrška ali kaznivega dejanja. Po Zakonu o varstvu javnega reda in miru so že milejše oblike nedostojnega vedenja do uradne osebe opredeljene kot prekršek. Predlagatelj je zatrdil, da bodo 24. člen dodatno popravili z amandmajem, ki bo predlog rešitve dodatno omejil samo na organizirane skupine navijačev in bo upošteval načelo sorazmernosti.

Komisija je podobno kot Informacijska pooblaščenka, nekatere nevladne organizacije in ZPS opozorila še na uporabo električnih paralizatorjev in uporabo brezpilotnih letal ali dronov, zbiranje osebnih podatkov in sistem ANPR (sistem avtomatske prepoznave registrskih tablic) in na morda pomanjkljivo opredelitev načina in širine uporabe in namena zbranih podatkov. Tako so člani komisije izpostavili, da je vsak nadzor nad posameznikom vdor v njegovo zasebnost, strinjali so se, da se je temu pri policijskem delu nemogoče izogniti, vendar pa je nujen ustrezen nadzor. Članom komisije je bilo s strani predlagateljev pojasnjeno, da bodo tudi v zvezi s temi vprašanji podali še dodatna pojasnila in pripravili ustrezne amandmaje, tako bo glede uporabe električnih paralizatorjev še bolj natančno opredeljen nadzor uporabe in kdo jih bo uporabljal, glede brezpilotnih letalnikov pa bodo opredeljene pravne podlage za njihovo uporabo v posameznih primerih, pri uporabi sistema ANPR pa bo posebej opredeljeno, da sistem ne sme omogočati obrazne prepoznave. Glede sistema ANPR je predlagatelj posebej izpostavil, da je pri nas vsako leto ukradenih veliko vozil in registrskih tablic in z njihovo pomočjo se vršijo kazniva dejanja, prav tako so na cesti vozniki, ki ne izpolnjujejo pogojev za cestni promet in veliko takšnih vozil, ki so nevarna in tudi na način hitrejšega prepoznavanja bo mogoče koga od teh voznikov umakniti s cest in povečati prometno varnost. Uvedba sistema ANPR je bila prav tako opredeljena že v Resoluciji o dolgoročnem razvojnem programu policije do leta 2025, ki je bila v Državnem zboru sprejeta 2015.

Komisija je izpostavila posebej uporabo termovizije, ki jo je kot problematično opredelila IP in da bi njeno rabo za vpogled skozi zidove zasebnih stanovanj že lahko šteli za hišno preiskavo. Predlagatelji so komisiji pojasnili, da se v tem primeru ne strinjajo z IP, da gre za

poseg v zasebnost in da ne gre za hišno preiskavo, saj bodo s termovizijo le v skrajnih primerih, kot so ugrabitve, teroristični napadi preverjali lokacijo oseb v prostorih.

Člani komisije so želeli preveriti katerim nalogam so namenjena predvidena finančna sredstva za evidenco gradiv spolnega izkoriščanja mladoletnih oseb, ki bodo v obdobju 2017-2021 presegla milijon evrov. Predlagatelj je pojasnil, da gre v tem primeru za shranjevanje gradiva, ki bo preprečilo sekundarno viktimizacijo mladoletnikov, ki so bili žrtve spolnega izkoriščanja. Gradiva se bodo hranila v soglasju z oškodovanci, policiji pa ne bo treba vsakič znova žrtev nadlegovati glede prepoznave v gradivih. Finančni vložek je relativno velik, se pa razdeli na obdobje štirih let, kupljena bo oprema za hranjenje gradiva, omogočeno bo ustrezno hranjenje gradiva in opravljena bodo usposabljanja policistov za nove naloge.

Komisija je poudarila, da je treba policistom dati ustrezno orodje oziroma tehnična sredstva, ki jim bodo omogočala normalno delo, ki bo sledilo tehničnemu napredku in opremi kriminalnih združb ter tehničnemu napredku družbe v celoti.

Predlagatelj je izpostavil, da so vsa pooblastila in uporaba tehničnih sredstev natančno opredeljena, nekateri pravijo, da se gre celo v pretirano regulacijo, vendar policija želi, da je vsaka uporaba prisilnega sredstva podvržena natančni kontroli, saj to ne pomeni le varstva človekovih pravic in varovanje državljanov pred vsako zlorabo policijskega pooblastila, ampak nadzor pomeni tudi možnosti za izboljšanje dela policije.

Glede pripomb in mnenja Zakonodajno-pravne službe pa je predlagatelj izpostavil, da so opravili razgovore in pripravili amandmaje ter dodatna pojasnila k mnenju in menijo, da je večina spornih vprašanj odstranjenih. Usklajevanja z IP so sicer že potekala, vendar pa se bodo še dodatno potrudili in poskušali približati stališča.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

Rajko Fajt, l.r.
predsednik